

set vil det være hensigtsmæssigt, at Spørgsmaalet ikke hviler længere, men nu bliver draget frem til en Løsning. Det kunde være, at den Tid kunde komme, hvor Chancerne for en Løsning ville stille sig ulige vanskeligere end i dette Øjeblik. Ogsaa af den Grund anerkender jeg, at det er rigtigt, at der bliver taget fat paa Sagen paa en saadan Maade, som den ærede Minister nu har vakt Forestilling om hos os.

Endnu skal jeg kun gøre en Bemærkning til de Ytringer, den ærede Minister fremsatte, da han udtalte sig om at vække Interesse hos Brugere og Besiddere af disse store Ejendomme for en saadan Udstykning af de Jorder, der ligge under disse Ejendomme, at de kunne komme den almindelige Befolkning i Hænde. Jeg giver her den ærede Minister min Tilslutning. Men jeg vil dog bemærke, at det forekommer mig, at de Erfaringer, vi efterhaanden vinde med Hensyn til Dannelsen af Jordlodder til Landarbejdere, fra de saakaldte Statshusmandslodder, bør gøre os noget varsomme, saa at vi ikke fremme Udstykningen i alt for høj Grad. Det bør ikke komme til at dreje sig om Lodder af en saa ringe Størrelse som dem, vi have skabt ved de Statshusmandslodder, der ere dannede efter de Love, vi have givet i de senere Aar. Jeg er tilbøjelig til at tro, at der derved kun i ringe Grad skabes en tilfreds Befolkning her i Landet. Disse Lodder ere for smaa, de ere, havde jeg nær sagt, hverken til at leve eller dø paa. De, der komme i Besiddelse af dem, kunne kun føre en yderst tarvelig Tilværelse, hvis de skulle leve paa dem, og skulle de tjene noget ved Siden af, er der meget ofte kun ringe Lejlighed til en saadan Fortjeneste. (*Zahle: Hør!*) Det glæder mig, at der bliver raabt: Hør til, hvad jeg siger. Kunde der derfor udfoldes Bestræbelser i Retning af Godsernes Udstykning, mener jeg, at vi have gjort tilstrækkelige Erfaringer i vort Land til, at vore Bestræbelser bør gaa i Retning af at opretholde en selvstændig Bondestand, en Klasse af Statsborgere, der kan føre en i økonomisk Henseende nogenlunde fri Tilværelse. Jeg mener, at vi have i den Henseende gjort Erfaringer frem for, hvad der er sket i mange andre Lande, saa at det vil være værd at rette Opmærksomheden paa, at det hos os bliver Bondelodder, der herefter blive lavede, mere end Huslodder. Det vilde jeg gerne have sagt i Forbindelse med denne Sag, men jeg bøjer mig for øvrigt ligesom den ærede sidste Taler

for Formandens Ønske om, at der ved denne Lejlighed bliver talt kort.

Formanden: Da det efter mit Skøn vil være muligt i Løbet af nogenlunde kort Tid at ende denne Sags Behandling og undgaa Aftenmøde, skal jeg gøre en Prøve i saa Henseende ved nu at lade Forhandlingen gaa videre.

Birek: Jeg skal følge det Eksempel, der er givet. Jeg vil kun sige overfor Socialdemokraternes Ønske om, at det skal ende med en Stats-Konfiskation af de paagældende Ejendomme, at en saadan ligger udenfor Mulighedens Grænse, før de Herrer ere blevne Flertal i Folketing og Flertal i Landsting og have faaet lavet betydeligt om paa Samfundet. Det skal jeg derfor lade ligge.

Jeg skal særlig vende mig til Ordføreren for Reformpartiet og for de borgerlige Partiers Talere. Jeg er ikke helt sikker paa, at det er saa fortræffeligt at faa Len og Stamhuse ophævede, thi i Virkeligheden synes jeg, der her ligger en Forskydning af Maal og en Forskydning af Midler. Maalet er i Virkeligheden kun dette, at der bliver skaffet Jord til Udstykning, at hindre de store Ejendomme i at være klumpede sammen — noget, de i øvrigt have Tendens til ogsaa uden at være Len og Stamhuse —, og Midlet skulde saa være Ophævelse af Lenene. Men jeg er ikke helt sikker paa, at de Herrer ville naa dette Maal, eller at de ikke kunne naa det paa en anden Maade. Thi hvad er Følgen af at ophæve Lenene og gøre dem til fri Ejendom? Først og fremmest giver det en Fordel til den nuværende Besidder, som den højtærede Minister ganske rigtigt sagde, og maaske en Fordel til hans Børn. Derimod opofres Slægtsinteressen fuldstændigt, og jeg vil tilstaa, at jeg for saa vidt har mere Sympati for Begrebet Slægt end for det enkelte Individ, der maaske ikke er Sympati værd.

Det andet, der opnaas, er, at en Del af disse Jorder kommer paa Markedet i smaa Parceller. Følgen deraf vil blive, at de ville blive bortsolgte til ret høje Priser, som kun kunne opnaas paa den Maade, at man faar en meget stor Prioritetsgæld paa disse mindre Ejendomme. Men nu ere vi alle klare over, at den voksende Prioritetsbyrde er en stor Fare for Ejendomsbesiddelsen. Det er noget, man ikke blot har set i Danmark, men selv den højkonserverive tyske Regering har set denne Fare og har taget det Spørgsmaal under Over-